

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon: uredništvo št. 50 — telefon: upravnništvo št. 328

CENE PO POŠTI:
za celo leto K 240.—
za pol leta K 120.—CENE PO POŠTI:
za četrt leta K 60.—
za en mesec K 20.—

V upravi stane mesečno K 18.—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane K 140

Ljudski parlamenti in obnova sveta.

Ena prvih zahtev organiziranega evropskega proletariata je bila, da se ima opraviti tajna diplomacija. Kapitalistični konservativci vseh struj so soglasno vzklikali, da je to nemogoče, da bi se z odpravo makiavelističnih metod v zunanji politiki prizadela najboljše škoda državnim in narodnim interesom (v resnici svede le interesom internacionalne kapitalistične bise). Najnovejši dogodki pa kažejo, ne samo da se brez tajne diplomacije da dobro izhajati, nego da je popolna javnost ravno najvažnejših mednarodnih političnih zadev najbržnejše jamstvo za mirno rešitev vseh perečih vprašanj.

Sicer niti konferenca v Washingtonu niti posvetovanja poslanikov antante v Cannesu niso popolnoma javna, toda v primeri s prejšnjimi časi ima žurnalistika neizmerno večji in lažji dostop in potem ne se informira najširša javnost dosti točno, resnično in odkrito. Lloyd George tudi ne skriva svojih načrtov glede politično-gospodarske obnove Rusije, ljudje so o najvažnejših zahtevah poučeni in tudi laži gospodov diplomatov imajo kratke noge, kar se jasno razvidi iz pravkar objavljenega tajnega dogovora med Francijo in Japonsko glede Sibirijske. Javnost je postala tak činitelj tudi pri zadevah mednarodnega diplomatičnega značaja, kakor si pred vojsko nihče ni mogel sanjati.

To je napredek, ki se je izvršil pod pritiskom širokih mas, po silni organiziranega socialnega pokreta delovnega ljudstva, ki bo še sčasoma iztrgalo diplomatom kot zaupnikom vladajočih slojev in režimov iz rok njihov resort in ga poverilo predstavnikom ljudstva in ljudskih zastopov. V tem oziru mora biti na programu ljudskih strank ena najvažnejših zahtev tudi ta, da Zveza narodov v Genovi ne sme ostati korporacija diplomatov, ki se odtegujejo kontroli ljudstva in parlamenta, nego zbor zastopnikov parlamentov, stanovskih zbornic in drugih javnih zastopov vseh držav brez izjeme.

Sele takrat se bo moglo govoriti o resnični politični in gospodarski obnovi sveta.

Nov pačec naše krono.

Zagreb, 10. jan. (Izvirno.) Na današnji predborzi notirajo sledeči kurzi: Berlin 180—190, Italija 1280, dolarji 300, Praga 500—520, Zürich 60. Tendence za vse tuje valute in devize z izjemo Berlina slaba.

Zürich, 10. jan. (Izv.) Na današnji predborzi notirajo: Zagreb 1.75 (1.80 večeraj). Budimpešta 0.85, Berlin 3.10, Italija 22.30, London 21.84, New York 517, Pariz 42.85, Praga 8.45, Dunaj 0.17 n. a. K 0.10, Varšava 0.17, Holandska 190.25.

Bratstva in mir.

Povest iz irske zgodovine. Prevel M. R.

Uvod.

Naslednja povest popelje bralca na Irsko, na otok smaradov, kjer se nahaja mnogo jezer in močvirja, pa tudi bohotnih pašnikov, obdanih od precej visokega gorovja.

Ob času, ko so si Rimljani osvojili Britanijo, je bila Irsko sveta znana le pod imenom Hibernija. Tukaj so prebivali kelti, ki imeli več kraljev. Potem, ko se je vrnil sv. Patrik, je Irsko v kraljevino Irsko in ljudstvo po večini spreobrnil h katoliški veri, se je z vso vneto razvijalo samostansko življenje in blagodejno vplivalo na zapadne pokrajine.

Ker so se pa kralji med seboj vedno prepirali, je angleški kralj Henrik II. porabil to priliko, šel l. 1171. na Irsko in jo podjarmlil. To je bil začetek propada Irskega kraljevstva, katerega, žal, še danes čutijo ondodni prebivalci. Po sto- in stoletnem pritisku in neusmiljenih vojskah so Angleži že itak nesrečnim prebivalcem odvzeli vse pravice, jih zaslužili ter tako vpropastili v največje uboštvo. Ko je v letu

1. Sv. Patrik — St. Patrick: irski apol. Rojen l. 312 na škotskem je prišel kot ujetnik na Irsko, od koder je šel v Galijo (Francijo) ter l. 432. vrnil na Irsko, ki jo je spreobračal v krščanski veri. Na njegovo ime se nanaša mnogo irskih legend. Iri ga visoko častijo.

Zavarovanje evropskega miru.

Ljenin, Čičerin in Krasin pridejo na konferenco v Genovo. — Strah Francije pred Nemčijo.

Cannes, 9. jan. Med angleškim in francoskim ministrskim predsednikom se nadaljuje pogajanja za angleško-francoski dogovor. Francija želi popolno vojaško ofenzivno in defenzivno zvezo, čemur se pa Anglija upira in je pripravljena pristati se na omejena vojaška jamstva. Vseled tega je Francija predložila nov predlog: Kakor četvorica velesil, ki so se dogovorile v svrhu ohranitve miru na Tihem oceanu, naj se se zvežejo tudi vse sedanje države srednje in vzhodne Evrope, ne izvemši Nemčije, ter naj si medseboj zajamčijo mir temeljem sedanjega posestnega stanja. V slučaju kakih sporov naj bi odločalo razsodišče. Ako bi pa katera teh držav zgrabila za orožje naj bi jo Anglija in Francija prisilili na red. To je zopet naperjeno proti Nemčiji in bi si hotela Francija po tem ovinku zagotoviti angleško vojaško pomoč. Anglija pristaja na srednje- in vzhod-

noevropsko zvezo, toda vojaška jamstva tudi v tej obliki odklanja. Po njenem predlogu, naj bi v sporih prevzela Francija in Anglija le vlogo razsodišča, ki naj bi se podčrtala z morebitnimi gospodarskimi odredbami. V tem pravcu se pogajanja med Briandom in Lloyd Georgeom nadaljujejo.

Pač pa se je dosegel sporazum glede pogojev, pod katerimi se skliče mednarodna gospodarska konferenca, ki naj spravi znova v tir svetovno gospodarstvo. Na konferenco bosta povabljeni tudi Nemčija in Rusija, kar je končno ob sebi umevno. Vendar pa se bo povabilo Rusiji tako zavilo, da se sovjetska vlada s tem ne bo priznala. Kakor se zatrjuje, bo sovjetska vlada kljub temu pristala na sodelovanje ter bo poslala na konferenco Ljenina, Čičerina in Krasina. Konferenca se na povabilo Italije snide v Genovi.

Preiskava o dogodkih v Šibeniku.

Belgrad, 9. januarja. (Izv.) Delegat ministrstva notranjih zadev dr. Kostić, ki vodi preiskavo glede dogodkov v Šibeniku, je dobil od vlade navodilo, da naj na

temelju sporazuma med našo in italijansko vlado vodi preiskavo skupno s italijanskim konzulom. Isto navodilo je dobil od italijanske vlade italijanski konzul.

Muslimani ostanejo v vladi.

Sarajevo, 9. januarja. (Izv.) Konferenca vrhovnega odbora jugoslovanske muslimanske organizacije so bile sinoči ob 8. uri dovršene. Sejam je prisostvovalo 45 delegatov iz Sarajeva in pokrajine. Debatte so bile zelo ostre. Borba se je vršila v glavnem med dvema strujama. Prva struja je popolnoma oportunistična in je nastopala za to, da muslimani ostanejo na vsak način v dobi vladni koaliciji pod že znanimi pogoji. Druga struja je otro obsojela vladno politiko in kramarsko nastopa-

nje muslimanskega kluba v Belgradu in zahtevala, da se takoj prekinijo vse zveze z vladnimi strankami in da naj ostane muslimanski klub v opoziciji. Pri glasovanju je bila s 35 proti 9 glasom sprejeta resolucija, ki jo je predložila prva struja. Eden izmed delegatov se je odčlenil glasovanju. V resoluciji se glasila, da je muslimanski klub pripravljen sodelovati v vladi in se navajajo zahteve kluba. Zborevanje je vodil minister dr. Spaho in deloma dr. Hrasnica-beg.

Zaroka kralja Aleksandra.

Belgrad, 10. januarja. (Izv.) V vladnih krogih pričakujejo, da se vrne kralj Aleksander jutri v Belgrad. V tukajšnjih krogih se mnogo razpravlja o zaroki kralja s princeso Mariolo. Dogodku se pripisuje velika politična važnost. Ker je rumnaska vladarska hiša v tesni zvezi z Grško, prevladuje splošno mnenje, da bo Grčija v najkrajšem času vstopila v malo antanto. Tudi sicer bo po mnenju diplomatov krogov ta zaroka ugodno vplivala na zunanji politični položaj kraljevine SHS.

Naša društva.

Odbor SKSZ ima jutri, v sredo 11. t. m. ob 20. uri sejo v Jugoslovanski tiskarni, l. nadst. Gg. odborniki naj se je udeležijo polnoštevilno. — Predsednik.

Sentpeterski Orel ima svoj redni fantovski večer v sredo, točno ob 8. uri. Ob četrti na 8. uro je pevska vaja. Po fantovskem večeru je kratka seja.

Predsednik.

Agitirajte za »Novi čas« od moža do moža!

nimi razmerami spovedne tajnosti ostane zvest obljubi.

1.

To je bil dan veselja za malo irsko vas Kennygall v grofiji Connaught! Fara je dobila novega župnika, sina domače vasi! Ljudje že več ne pomnijo, da bi bila ta vasica kdaj rodila kakega duhovnika, in ta se sedaj vrača. Vrača se na kraj, kjer mu je tekla zibel, kjer je dorastel, da deli s svojimi rojaki veselje in žalost ter jim ostane dobri in zvesti pastir.

Najiskrenejša želja našega novodošlega duhovnika Jem-Fitz-Roy je bila paša duš na deželi; kajti razumel je dobro preprostega kmeta in ta tudi njega. Ko mu je škof kot novomašniku ponudil službovanje v mestu, mu je ta razodel svojo željo, na kar mu jo je škof tudi ugodil. In tako dobimo farmerjevega sina iz »Dolenskega dvorca« — tako se je namreč reklo pri hiši — prihajati kot župnika v domačo vas Kennygall.

Bil je lep, solnčen, pomladanski dan — nedelja, ko je pater Fitz-Roy bral novo mašo v domači cerkvi. Zbrala se je vsa vas in ko je mlad župnik zvonil svojo prvo daritev ter med petjem zvonil zapustil malo cerkvico, ga je ljudstvo spremlja-

Connaught je severozahodna provinca na Irskem, nekdanje samostojno kraljevstvo. Malo rodovitna in slabo obdelana dežela ima obsežna močvirja. Glavno mesto je Galway.
Pater — na irskem običajen nagovor za župnika ali duhovnika soloh.

Slab začetek.

Skozi vsa leta po prevratu se je slovensko delavstvo potegovalo za to, da doseže svoje stanovsko avtonomno zastopstvo v obliki delavske zbornice, ki naj postane delavski stanovski parlament v vseh zadevah delavske zakonodaje. Po dolgotrajnih posvetovanjih in enketah je naposled vlada izdala naredbo o delavskih zbornicah. Po dolgem odlašanju je imenovala v delavsko zbornico tudi člane. Jasno je bilo in je še, da taka rešitev ne odgovarja zahtevi delavstva. Iz te delavske zbornice je izključen precejšen del delavstva, ki ni slučajno še podvržen bolniškemu zavarovanju. Tisti del delavstva pa, ki bi prišel v poštev pri sestavi delavske zbornice, pa ni imel prilike, da bi se je bil udeležil, ker je njegovo nalogo in pravico enostavno prevzela vlada: Mesto izvoljenih članov sede v delavski zbornici od vlade imenovani člani. Vlada je te zastopnike imenovala tako, da je to bilo nji prav: nadpolovično večino je izročila socialdemokratom, ki uživajo pri njej izredne simpatije in protekcijo. Zakaj, o tem se ne splača več pisati.

Človek bi pričakoval, da bodo sedaj, ko so socialdemokratje absolutni gospodarji delavske zbornice, šli takoj na delo, da zadostne nalegam, ki jih delavska zbornica ima. Te naloge sicer niso tiste, ki bi jih tak delavski avtonomni parlament moral imeti, so pa vendar nekaj, na čemur bi se dalo graditi dalje. Otvoritvena seja delavske zbornice za Slovenijo, ki se je vršila v nedeljo popoldne, pa je dokazala, da se socialdemokratska večina ne zaveda sprejetih nalog. Ni dovolj, da imajo socialdemokratje to novo delavsko institucijo v svojih rokah, na nje pada sedaj vsa odgovornost za delo in izpopolnjevanje. Nedeljska seja nas je podučila, da za to večina nima ne smisla, ne volje in ne zmožnosti. Pomanjkanje smisla in volje so dokazali s tem, da so — od vlade neopravičeno postavljeni v večino — to svoje stališče izkoriščali v strankarske svrhe in zastopstva manjšine — ki pa zastopajo večino delavstva — potisnili na stran. Pomanjkanje zmožnosti pa je pokazal od njih izvoljeni predsednik gospod M. Čobal, ki stvari sami ni posvetil niti toliko važnosti, da bi se bil pripravil na dostojen otvoritven govor, v katerem bi bil začel program. Z listov papirja je sloval nekaj stavkov, na kar je papirje izročil zapisnikarju, češ naj on prebere njegov otvoritveni govor, ker sam slabo vidi. To je brezprimerno omalovaževanje cele institucije, ki bi jo vse delavstvo moralo negovati kot punčico v svojem očesu. Ta nastop nam kaže le, da socialdemokratska večina, po milosti Ribnikarja in Kukovca postavljena na to mesto, niti od daleč ne razume nalog delavske zbornice in jih ni zmožna izvajati.

lo do očetove hiše in vsi so bili veselih obrazov.

»Kako je lepo govorilo, je rekla postarna ženica svoji sosedici. »Sree se mora topiti, tako lepo pove.«

»Daleč na okrog ni tako lepega gospoda,« je spregovoril mlad mož ponosno svojim prijateljem. »In kako močno postavo je,« je pripomnil drugi medtem, ko je gledal in občudoval visoko postavbo širokih pleč duhovna. Telesna velikost so čisto je pri ljudstvu na kmetih še posebno v čislili, zato so spoštovali patra Fitz-Roy, ki je imel ti dve lastnosti v res obilni meri. Za glavo, kakor nekdanji kralj Savel, je bil višji od drugih; le redkokdaj se nudi človeku enak prizor. Sedaj vidi iti šest čevljev visokega moža s precej manjšo materjo in s še manjšim bratom. Znano je, kako je še kot mladenič znal krotiti tudi najbolj razbrzdane konje, kako je enkrat prijel razjarjenega bika za rogove in ga podrl na tla in pijanega upornega hlapca zagnal po kupu sene. In od tega časa se ga izogibljajo hlapci in dekile in niti bojaželjni fant na vasi se ga ne upa lotiti.

Znano je pa tudi, da je zelo blagega srca in kdor pogleda njegove prijazne oči vidi v njih mnogo dobrote in ljubezni, ako je sploh zmožen spoznavati človeka na ta način. In kakor je bil Dunstan ponosen na velikega in učenega brata, tako je bila tudi mati ponosna na ljubeznivost in otroško vdano sinovo.

(Dalej.)

Za delavstvo je položaj jasen. Sedanja začasna delavska zbornica ima glavno nalogo, pripraviti vse potrebno, da se izvedejo volitve za definitivno zbornico. Socialdemokratska večina bo skrbela, da se to ne bo prehitro zgodilo. Zato bo delavstvo skrbelo za to, da sedanjo večino prisili do hitrega poslovanja, da se izvedejo volitve in da tako delavska zbornica postane res delavski zastop. Čimbolj bo socialdemokratska večina to delavsko zahtevo sabotirala, tem brezpomembnejša bo prišla po volitvah nazaj. In garantiramo, da tedaj noben socialdemokrat ne bo prišel v zadrego, da bi kot predsednik otvoritvenega zgovora ne znal brati!

Politični dogodki.

+ Konec vladnih in parlamentarnih počitnic. Ministri, ki so bili na božičnih počitnicah, se vračajo v Belgrad. Za danes je napovedana prva seja ministrskega sveta. Parlament se snide šele prihodnji ponedeljek ter bo na dnevnem redu razprava o vladni izjavi. Parlamentarni odbori večinoma že zbirajo.

+ Upravna razdelitev države se reši z vladnim dekretom. Iz Belgrada poročajo, da bo vlada, ker zakonodajni odbor še ni rešil dotičnega zakonskega načrta, rešila upravno razdelitev države potom odluka. Kdo bi čimdalje, ko gre za tako dobro stvar, kakor je razsekanje države na kose, ki si jih razdele demokrati in radikalci za »upravljanje« po strankarskem ključu.

+ Tajnostno zunanje posojilo. Kakor poročajo iz Belgrada, dospe te dni tjejak zastopnik angleških bank Bolton, da dovrši pogajanja za naše posojilo 15 milijonov funtov sterlingov. Bogve, če bo parlament vsaj zdaj zvedel iz ust gospoda finančnega ministra kaj več o tem tajnostnem posojilu, okoli katerega se plečejo take čudne povesti.

+ Zaroka kralja Aleksandra. Glasom vesti iz Belgrada se je v Sinaji izvršila zaroka kralja Aleksandra z rumunsko princezino Marijo. Princezina Marija je tretji otrok rumunskega kralja Ferdinanda in njegove žene Marije ter šteje 23 let. Njen starejši brat prestolonaslednik Karel je poročen z grško princezino Heleno, a njena starejša sestra Elizabeta je poročena z grškim prestolonaslednikom Jurijem. Grška kraljeva družina se tačas mudi v Sinaji in se je udeležila zaroke princezine Marije s kraljem Aleksandrom. — Današnje »Jutro« piše o tem družinskem dogodku dveh družin sledeče: »Kdor ve kakšnega pomena so tudi v današnjih časih dinastične zveze, bo znal primerno oceniti pomen kraljeve ženitve za mednarodni položaj naše države.«

+ Rumunsko-jugoslovansko prijateljstvo. Rumunski kralj Ferdinand je v svoji zdravici našemu kralju Aleksandru v Sinaji naglašal, da sta Rumunija in država, ki ji vlada kralj Aleksander, v skupni nevarnosti vedno stali z ramo ob ramo. Poslej bo prijateljstvo med obema državama postalo še trdnješe in iskrenejše in bosta hodila skupaj kot dobri sosedji, prijatelji in zaveznici. V tem smislu nazdravlja kralju Srbov, Hrvatov in Slovencev. Kralj Aleksander je v svoji zahvali zagotovil, da ga prevevajo nasproti kraljevini Rumuniji enaka topla prijateljska čustva. — Reči moramo, da se nam napitnica kralja Aleksandra zdi državniško modra zato, ker povdarja svoje osebne prepričanje, in čustva. Prijateljstva med ljudstvi dveh držav se sklepajo danes po izvoljenih zastopnikih. Res pa je — v tem dajemo »Jutru« prav — da v monarhični državi tudi dinastični momenti odločajo o medsebojnih odnosih dveh narodov. Zato je s stališča naših dobrih odnosov s sosedi pravilno, da se tudi dinastije ravna po splošni želji ljudstva, ki želi medsebojnega miru. V tem smislu je to le pozdravljeni.

+ Zagrebški občinski svet in vlada. Po veljavnem občinskem zakonu bi se moral novoizvoljeni zagrebški občinski svet sklicati najkasneje 8. t. m. To se ni zgodilo. V zagrebških krogih je mnogo novega razburjenja, ker domnevajo, da namerava vlada morda znova razpustiti občinski svet.

+ Stanovanjske težave našega poslaništva v Parizu. Iz belgrajske »Politike« izvem, da naš novi poslanik v Parizu dr. Spalajković nima stanovanja, ker v prejšnjem poslaniškem stanovanju še stanuje vdova po dr. Vesniću. Ta bogata gospa prejema od naše države pokojnino, kar je seveda od sebi umevno, razen tega ji pa država plačuje stanovanje v znesku 20.000 letnih frankov. Ker je tudi v Parizu velika stiska za stanovanja, bo morala naša država plačati za novo stanovanje g. Spalajkoviću najmanj 100.000 frankov letno. »Politika« priporoča, naj se najde izhod iz te zagate na ta način, da se prejšnje poslaniško stanovanje od gospe Vesnićeve odkupi za 60 ali 70 tisoč frankov. Upajmo, da bo plemenita gospa, ki je imela po lastni izjavi tolik delež na rapsalski pogodbi, storila sedaj državi tudi to uslugo in se zado-

voljila z bornimi 60—70 tisoč franki za prazno stanovanje, do katerega po naravni pameti sploh nima pravice.

+ Dobre zveze. Čitamo v zagrebških listih, da je prisel v Zagreb neki znani belgrajski odvetnik. On obiskuje sedaj vse tujce, ki stanujejo v Zagrebu in se jim ponuja, da jim bo izposloval naše državljanstvo za 60.000 kron; 10.000 kron zahteva naprej, ostanek pa se mora deponirati v banki. Uspeh je siguran, ker ima izvrstne zveze.

+ Težko službo je imel g. Nikola Petrović. Pod Pribičevićem je bil šef osebne oddelka v ministristvu policije. Te službe se je sedaj naveličal in je kupil v Belgradu tiskarno in plačal takoj 290.000 Din. Obenem je naročil več stavniš strojev, ki bodo stali 1 milijon dinarjev.

+ De Valera neomajen. Po sprejetju angleško-irske pogodbe v irskem deželnem zboru je De Valera izjavil, da vstraja na svojem odstopu. V nagovoru na Irce iz Avstraliije je De Valera izjavil, da bo irska republika nadaljevala boj za svojo popolno neodvisnost.

Dnevni dogodki.

— Mraz. Sobota in nedelja sta bila najbolj mrzla dneva letošnje zime. V nedeljo je bilo na Jesenicah 14 stopinj mraza. Včeraj in danes je mraz nekoliko ponehal.

— Poroka angleške princezinje Marije. Hči angleškega kralja princezinja Marija, ki je boja imela na ponudbo roko kralja Aleksandra Karadjordjevića, a jo je odbila, se 28. prih. m. poroči z enim najbogatejših angleških plemičev baronom Lascelesom. Pri poroki ji bo za družico rumunska princezinja Marijola, nevesta kralja Aleksandra.

— Omejitve prometa osebnih vlakov na progah državne železnice. Inšpektorat državne železnice objavlja: V sled oddaje strojev na Hrvatsko izostanejo od 8. januarja t. l. dalje sledeči vlaki: Na progi Karlovac—Ljubljana gl. kol. vlak 1014, odhod iz Karlovca ob 8.04, dohod v Ljubljano gl. kol. ob 14.13; na progi Novo mesto—Karlovac osebni vlak št. 1013, odhod iz Novega mesta ob 4.16, dohod v Karlovac ob 7.38; na progi Ljubljana gl. kol.—Novo mesto osebni vlak št. 1017, odhod iz Ljubljane gl. kol. ob 12.46, dohod v Novo mesto ob 15.32. — Na progi Grosuplje—Kočevje izostanejo osebni vlaki št. 4513, odhod iz Kočevja ob 11.22, dohod v Grosuplje ob 13.16, in osebni vlak št. 4514, odhod iz Grosuplje ob 13.55, dohod v Kočevje ob 15.49. — Na progi Trebnje—Št. Janž na Dol, izostane mešana vlaka št. 4633 in 4635 z odhodom iz Št. Janža ob 10.56 in 13.51 ter dohodom v Trebnje ob 12.00 in 14.45, ter mešana vlaka št. 4634 in 4636 z odhodom iz Št. Janža ob 10.56 in 13.51 ter dohodom v Trebnje ob 12.00 in 14.45, ter mešana vlaka št. 4634 in 4636 z odhodom iz Trebnja ob 12.27 in 15.10 ter dohodom v Št. Janž ob 13.22 in 16.08. — Slednji izostane na progi Jesenice—Bistrica Boh. jez. osebna vlaka št. 4215, odhod iz Bistrice Boh. jez. ob 11.50, dohod na Jesenice ob 12.40, in vlak št. 4216, odhod iz Jesenic ob 14.28, dohod v Bistrico Boh. jez. ob 15.16. — Osebni promet na progi Ljubljana gl. kol.—Jesenice, Ljubljana gl. kol.—Kamnik in Kranj—Tržič ostane neizpremenjen.

— Nasilni redarji. »Hrvat« poroča, da je karlovska policija 1. januarja aretirala tri tamonje meščane. V zaporu so jih neusmiljeno pretepili. V sled zadobljenih poškodb je še tekom noči umrl Pavel Šnur. Radi dogodka vlada v vseh krogih veliko razburjenje, ker so nasilja policije na dnevnem redu.

— Samomor 15letne deklice. 7. t. m. je v Zagrebu skočila iz stanovanja v drugem nadstropju 15letna hčerka nekega upokojenega majorja. Deklica je zadobila težke notranje poškodbe in bo težko ostala živa.

— Iz žalosti za materjo. V Belgradu je pred par dnevi skočil delavec Kreso iz 4 nadstropja na ulico in se ubil. Samomor je izvršil iz žalosti, ker mu je umrla mati, ki jo je zelo ljubil.

Kultura.

k Proslava Molierove tristoletnice v Sloveniji. Povodom tristoletnega spomina, odkar se je rodil veliki francoski pisatelj veselih iger J. B. Poquelin-Molière, se bodo 14., 15. in 16. t. m. vršile v slovenskih gledališčih in šolah spominske prireditve. Ljubljanski gledališče vprizori tri Molierove komedije: »Namišljeni bolnik«, »Smešne precioze« in »Zlahtni meščanik«. Za dijake se vrše posebne predstave po značilnih cenah. Na srednjih in meščanskih šolah ter na učiteljskih se prirede primerna kratka slavlja s predavanji o Molieru. Molierova proslava se vrši v duhu francosko-jugoslovanskega prijateljstva.

Vsak naročnik naj pridobi vsaj 2 nova!

Ljubljanski dogodki.

lj Zarobil se je naš vrli tovariš in organizator Srečko Zumer z Režiko Kosmeljevo iz Železnikov. Iskreno častitamo!

lj Zastave so izobasili danes ljubljanski hišni posestniki radi zaroke kralja Aleksandra s princezino Mariolo.

lj Zabavni večer z zelo mnogovrstnim sporedom ob prosti vstopnici prireditelji prihodnje nedelje dne 15. jan. v dvorani Rokodelskega doma »Prosveta« za stolno župnijo in šolski okraj. Pričetek ob 7. uri zvečer. Naši somišljeniki in prijatelji bodo to prireditev posetili v največjem številu.

lj Smola ljubljanskih nedeljskih lovcev. V nedeljo je šlo več znanih ljubljanskih lovcev na Brezovico na lov. Sami pravi in pristni lovci, ki še nikdar v teku 45 let — odkar so lovci — niso prišli praznih rok in prazne torbe domov. Tudi v nedeljo so bili prepričani, da bodo imeli obilen lov, kakoršen se starim in izkušnim jagrom iz Ljubljane spodobi. Saj že ugled starega jagra zahteva, da prinese poleg svoje puške domov vsaj en komad divjačine po starem geslu nedeljskih lovcev: Če je ne ustreliš, jo pa kupiš. Ampak v nedeljo so prišli jagri v Ljubljano — o čudo! — brez divjačine in — o dvakrat čudo! — brez pušk. Te jim je orožništvo pobralo, ker niso imeli predpisanih novih orožnih listov. Smola je to! Po 45 letih pozabiti na orožni list in izgubiti puško!

lj Prodaja avtomobilov. Komanda Dravske divizijske oblasti v Ljubljani naznanja trgovski in obrtni zbornici v Ljubljani, da se bo vršila v pisarni uprave dravske artilerijske radionice v Ljubljani dne 25. januarja 1922 poenost ob 8. uri ponovna javna ustnena dražba za prodajo 12 avtomobilov. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtne zbornice, pogoji pa pri upravi dravske artilerijske radionice v Ljubljani interesantom na vpogled.

lj H. Ljubljanski veliki semej od 2. do 11. septembra 1922. Od sejmskega urada smo prejeli: Ni naš namen, na tem mestu povdarjati velike uspehe, ki so jih imeli razstavljalci preteklega vzorčnega sejma, saj se je pač vsakdo, kdor se je hotel, lahko sam o tem prepričal. Pač pa opozarjam interesirane kroge na neko drugo okolnost. Kakor nam je iz najboljšega vira znano, prihajajo sejmskemu uradu dnevno dopisi, s katerimi sporočajo najrazličnejše trditve svoje želje, udeležiti se letošnjega sejma vzorcev. Urad vodi o teh dopisih natančno evidenco in je dosedaj prenotiranih že nekaj tisoč kvadratnih metrov razstavnega prostora. Marsikatero podjetje bi se bilo preteklega sejma rado udeležilo, pa ni imelo ali pripravljenih vzorcev, ali pa je bilo toliko časa s prijavo omahovalo, da je bilo prepozno. Da se to marsikomu tudi letos ne pripeti, naj vsakdo brez odlašanja z dopisnico izjavi sejmskemu uradu na kratko željo, na letošnjem sejmu sodelovati in koliko kvadratnih metrov približno bo rabil. Poučeni smo, da bo sejmski urad pri končnih nakazilih prostorov postopal na edino pravilni način, namreč: kdor prej pride, prej melje. Ker je rok, kdaj se vrši semej, že razglašen, ima vsakdo zadostno časa, da se za razstavo svojih vzorcev pripravi. Industriji, obrtniki in veletrgovci, skrbite zatorej že sedaj za prostor na »H. Ljubljanskem velikem sejmu vzorcev« in sporočite vsi svoje želje Uradu »Ljubljanskega velikega sejma« v Ljubljani, Gosposvetska c.

lj Tatvine. Tobačni delavki Ivani Garafol v Rožni dolini je tat z dvoršča odnesel raznega opranega perila za 820 K. — Knjigovezu Ivanu Jakopič na Sv. Petra cesti 67 je bilo iz sobe ukradené obleke za 3000 kron.

Socialni vestnik.

o Delavske razmere v avstrijski republiki. Dne 31. decembra l. l. je zvišan draginjski prispevek pri kovinarjih za 271 odstotkov (dosedaj 117), delavke v konfekcijskih trgovinah so prejele 50—60 odstotkov priboljška. Uslužbeni zavarovalnici so dobili v decembru 80—90 odst. izboljšane draginjske doklade, kar znači za 260—280 odst. več ko v mesecu listopadu l. l. Pomočniki v steklarnicah dobivajo začasno po 17000 K na teden, krojaški pomočniki pa po 17.500 K tedensko.

o Zakon o zaščiti materinstva v Ameriki. Dan pred »Thanksgiving« je predsednik Harding podpisal takozvano »Maternity Bill«. Po triletni borbi so pristajši tega humanitarnega zakona uspeli, da je bil isti sprejet z veliko večino v obeh zbornicah Kongresa. Zakon o materinstvu ustanavlja sodelovanje federalne vlade z poedinimi

državami v stvarih, tičočih se zaščite materinstva in dece. Ako pomislimo, da je leta 1918 umrlo 23.000 mater vsled bolezni v zvezi s porodom in da je umrlo skoraj četrt milijona dojenčkov pod enim letom, in da bi se bilo dalo preprečiti skoraj vse te slučaje smrti, uvidimo, kake važnosti more biti federalna in državna akcija v zaščito mater in dece. Izvrševanje novega zakona je poverjeno federalnemu otroškemu uradu (U. S. Children's Bureau). Kot nadzorna oblast pa se ustanavlja »Board of Maternity and Infant Hygiene«, katerega člani so vodja Children's Bureau-a, vrhovni zdravnik federalnega zdravstvenega urada in U. S. Commissioner of Education. Za tekoče leto je bil v svrhu tega zakona dovoljen kredit 480.000 dolarjev in 240.000 dolarjev za vsako naslednjih petih let. Razen znatnega odstotka za upravne stroške, se bo ta denar delil med one države, ki sprejmejo določbe tega zakona. Te države morajo na to prispevati tudi iz lastnih sredstev in vporabljeni skupna sredstva v zaščiti mater in dece v zmislu določb zakona. Novi materinski zakon vsebuje določbe, ki ščitijo starše v izvrševanju njihove osebne svobode. Pripravljanje in izvrševanje načrtov se prepušča državam.

Gospodarstvo.

— Generalni konzulat republike Poljske objavlja, da je »Poljska kraljeva kasa pozyezkow« (Zavod za izdajanje novčanic republike Poljske) v Varšavi sklenila vzeti iz prometa svoje novčance (bankovce) 1. emisije, zlasti: 1. Novčance (bankovce) po 100 poljskih mark z datumom od 15. februarja 1919 (sive barve); 2. novčance (bankovce) po 500 poljskih mark z datumom od 15. januarja 1919; 3. novčance po 1000 poljskih mark z datumom od 17. maja 1919 (sive barve). — Novčance so prestale biti plačilno sredstvo s 15. decembrom 1921. — »Poljska kraljeva kasa pozyezkow« in vsi njeni oddelki bodo zgoraj omenjene novčance zamenjali za novčance novih emisij do 15. januarja 1922. Vrednost teh novčanic, poslanih iz inozemstva v svrhu izmenave, se bo pošiljala v inozemstvo v govorini samo takrat, ako lastnik teh novčanic predloži »Poljski kraljevi pozyezkowi« dokaz, da so bile res novčance izveze v inozemstvo zakonitim putem, t. j. z dovoljenjem pristojnih oblasti. Poljska kraljeva kasa pozyezkow je, ozirajoč se na interese tujih lastnikov poljskih novčanic, pripravljena sprejemati poslano ji novčance od tujih tvejk in priva nih oseb kot vloške na obrestne račune, ako se klient zaveže pustiti dotični znesek na račun nekaj mesecev. Najmanjša vsota, ki se more vložiti na obrestni račun, znaša 100.000 (stotisoč) poljskih mark. Obrestna mera znaša: pri vlogah na stirimesečni rok 6 %. V slučaju, da se pošljijo novčance naravnost Poljski kraljevi kasi pozyezkowi v Varšavi, ima klient priložiti popis (konsignacijo), ki vsebuje serije in brojavke odposlanih novčanic, da se odstrani vsaka sumnja, za slučaj da se ugo ovi poneverba novčanic.

Širite »NOVI ČAS«

Somišljeniki! Somišljeniki!

Naročite že sedaj

naš novi krščansko-socialni mesečnik

Socialna Misel

ki izide točno 15. januarja in bo stala 100 kron na leto.

Ker bo »Socialna Misel« pisana razumljivo za vsakogar in bo vse skozi zvesto zastopala izporočena nam od očeta našega gibanja dr. Kreka

: KRŠČANSKA SOCIALNA NAČELA :

da se človeška družba do korenin prenove v duhu evangelijskega, ki pomenja osvoboditev od telesnega in duševnega suženjstva

je moralna in stanovska dolžnost

katoliškega izobraženca

kakor delavca in kmeča

da »Socialna Misel« podpira z agitacijo, naročevanjem in sodelovanjem; pravilno naša izobraževalna in strokovna društva, kajli »Socialna Misel« bo namenjena našim širšim slojem.

Naroča se pri Ničmanu, prodajalna K. T. D. v Ljubljani.

Izdaja konzorcij »Novega Casa«.

Urednik in odgovorni urednik Franc Kremžar.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Gospodarska zveza — mlekarški oddelak.

Sveže mleko

vsaka množina po K 8 za liter se dobi v prodajalnici

Vnovčevalnica Gospodarske zveze

v Ljubljani, Šolski dvorac št. 14 (pod semeniščem).

Ali ste že storiili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

NOVI CAS?

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika?